

28.1.2025

Tuloverolain muutos uhkaa tyhjentää taiteilijatalot

Tuloverolain 1.1.2026 voimaan tullut muutos aiheuttaa merkittävän taloudellisen haitan monille kuvataiteilijoille. Asian korjaamisella on kiire, sillä lain nykytila aiheuttaa taiteilijoille ennakkoimattoman, tuhansien eurojen vähennyskelvottoman tulonhankkimismenon vuosittain.

Olemme siinä ymmärryksessä, että tuloverolain (1535/1992, TVL) 31 § 9 mom lisäyksen on ollut tarkoitus suitsia etätyöntekijöiden työhuonevähennyksiä sekä vähennyksiä, joissa asumiseen ja työskentelyyn käytettävät tilat eivät ole erotettavissa toisistaan (HE 98/2025 vp.). Kuvataiteilijoiden kohdalla tällaista ongelmaa ei ole ollut. Kuvataiteilijoiden tilat siitä huolimatta, että ne ovat asunnon yhteydessä, ovat selkeästi erillisiä työskentelytiloja, joita käytetään vain tulonhankkimistarkoitukseen.

Taiteilijoiden työtilat kodin yhteydessä

Kuvataiteeseen käytettäviä tiloja ei yleensä voida käyttää asumiseen, vaan kyse on selkeästi asumisesta erotettavasta tilasta. Taiteilijoille on myös täysin tähän tarkoitukseen rakennettuja ateljeetaloja, joissa työskentelytilat on selkeästi erotettu asunnosta. Ateljeeasunnossa on erilliset taiteelliseen työskentelyyn tarkoitetut tilat ja niiden yhteydessä asunto. Ateljeeosa ei ole asumiskelpoinen ja sitä tulisi arvioida vastaavalla tavalla, kuin asunnon ulkopuolelta hankittua vain työskentelykäyttöön sopivaa työhuonetilaa. Veromuutos aiheuttaa erityisesti merkittävän taloudellisen tappion TVL:n piirissä olevalle taiteilijalle, jotka asuvat tällaisissa ns. Taiteilijataloissa. Näissä asunnoissa asumisesta tulee taloudellisesti mahdotonta.

Kaavamainen vähennys toimii tulonhankkimistoimintaa harjoittaville, joiden työpiste on tila, jota käytetään muuna kuin työaikana asumiseen. Taiteilijalla tämä työskentelytila on sekä sopimusteitse, mutta myös tosiasiallisesti asumiskelvoton työskentelyyn tarkoitettu tila. Tosiasiallisesti asumiskelvottoman tiloista tekee esimerkiksi työstettävät materiaalit ja työvälineet. Tiloissa tapahtuva taiteellinen toiminta saattaa sisältää esimerkiksi hitsausta, puun, lasikuidun, kiven tai kipsin työstämistä, hengitykselle haitallisten materiaalien käsittelyä ja säilyttämistä. Työtilat saattavat olla ajoittain hyvinkin pölyisiä ja

niissä on erittäin painaviakin taideteosten aihioita, eikä tiloissa voida viettää normaalia elantokustannusten piiriin kuuluvaa vapaa-aikaa.

Kaavamaisista vähennyistä on lain esitöissä (s. 21) perusteltu helpottamaan hallinnollista työtä, jota syntyy, kun tulonhankkimiseen kohdistuvaa osuus asunnon menoista on vaikeasti selvitettävissä. Kaavamaisista vähennyistä ei kuitenkaan voi näissä taiteilijoiden olosuhteissa perustaa erottamiseen vaikeuteen, kun kyseessä on luotettavasti selvitettävä osuus vuokramenosta. Ateljeeasuntojen vuokrasopimuksissa on tarvittaessa erotettavissa ateljeeosan osuus vuokranmäärästä. Ateljeeasuntoon liittyvä kulu on helposti todennettavissa myös todellisen määränsä mukaan. Myös vapailta markkinoilta hankitussa asunnossa taiteilijalla on tyypillisimmillään kokonainen huone työkäytössä ja työkäyttö helposti todennettavissa.

Taiteilijoiden asema verotuksessa

Taiteilijoiden enemmistö ei kuulu elinkeinoverolain piiriin. Heidän tulonsa muodostuvat vaihtelevasti monista tulonlähteistä (palkka, apurahat, myyntitulo, tekijänoikeuskorvaukset, työkorvaukset, kts. Esim. [Cupore 2024](#)), eikä elinkeinoverotus siksi ole tarkoituksenmukainen verolaji. Taiteellisella työllä on katsottu olevan myös yhteiskunnallisia arvoja sen kaupallinen arvon lisäksi. Siksi lainsäätäjä on katsonut tukea taiteilijoita veropolitiikalla esimerkiksi mahdollistamalla TVL 31 §1 mom 4 kohdalla taiteellisen toiminnan kulujen kohdentamisen taiteilijan muihinkin ansiotuloihin, jolloin elinkeinoverotuksen piiriin ei ole edes tarkoituksenmukaista siirtyä. Veropoliittinen johdonmukaisuus edellyttää, että tarvetta elinkeinoverotukseen siirtymiselle ei luoda nykyään työhuonekulujen takia. Tosiasiallisten työhuonekulujen vähennyksen epääminen johtaa lisääntyvään suoran tuen tarpeeseen taiteilijoille, mikä on veropolitiikkaa tehottomampi keino. Tuloverolain piirissä oleville taiteilijoille mahdollistettava työskentelytilaan kohdistuvat vähennykset vastaavasti tosiasiallisten kulujen perusteella, kuin elinkeinoverolain piirissä oleville itsensä työllistäjille.

Arvioimatta jääneet vaikutukset

Lain valmistelussa ei ole ilmeisesti huomioitu, että taiteilijat ovat pääsääntöisesti TVL:n piirissä ja heidän osaltaan tosiasiallisen vähennysoikeuden muutos kaavamaiseksi kohtelee taiteilijoita epäyhdenvertaisesti aiheuttaen merkittävän taloudellisen haitan ammatin harjoittamiselle. Lain valmistelussa ei ole kuultu taiteilijajärjestöjä tai ateljeetalojen omistajia lainkaan. Tällaiset usean eri tulonlähteen kautta ansiotulonsa keräävät ammattiryhmät, joiden työskentelyolosuhteet ovat erityisiä, ovat jääneet vaikutusten arvioinnin ulkopuolelle. Tarkastelu on tehty vain elinkeinoverolain piiriin kuuluvan yritystoiminnan ja sellaisen toimistotyön kaltaisen toiminnan kannalta, jota voidaan tehdä asumiseen tarkoitetuissa tiloissa.

Verotuksen keskeinen periaate on ollut tulojen hankkimisesta koituvien kulujen vähentäminen verotuksessa ja verotuksen suorittaminen nettotulosta. TVL 30 § mukaista

puhdasta tuloa ei saada verotuksen lähtökohdaksi taiteilijoiden osalta kaavamaisella vähennyksellä, vaan taiteilijaa verotetaan jatkossa bruttotulosta, mikä on räikeässä ristiriidassa periaatteen kanssa. Mikäli TVL 31 § 9 mom sovelletaan taiteilijoihin, heikkenevät taiteen harjoittamisen mahdollisuudet merkittävästi. Tämä olisi ristiriidassa PL 16.3 mukaisen taiteen edistämismääräyksen ja sen heikentämiskiellon kanssa.

Lakimuutoksen tarkoituksena oli myös purkaa byrokratiaa. Muutoksesta kuitenkin seuraa Verohallinnolle lisää käsiteltävää. Jatkossa taiteilijat hakeutuvat työhuoneen osalta EVL:n piiriin ja vähentävät alijäämän tuloverotuksessa. Lopputulos jättää edelleen taiteilijan tappiolle. Verohallinnon hallinnollinen taakka sen sijaan kasvaa toivotun vähenemisen sijasta.

Nyt 1.1.2026 voimaan tullut 31 § 9 mom mukaan:

Verovelvollisen omassa tai perheen käytössä olevan asunnon tai vapaa-ajan asunnon kustannukset eivät ole palkkatulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuvia vähennyskelpoisia menoja. Jos verovelvollinen käyttää edellä tarkoitettua asuntoa muiden veronalaisten tulojen kuin palkkatulojen hankintaan, verovelvollisella on oikeus vähentää asunnon käytöstä johtuvina kustannuksina enintään Verohallinnon määräämän työhuonevähennyksen määrä. Verohallinto määrää vuosittain työhuonevähennyksen määrät perustuen tulonhankkimistoiminnan määrään ja laajuuteen sekä työhuoneen kohtuullisiin keskimääriin kustannuksiin. [\(5.12.2025/1141\)](#)

Ratkaisuehdotukset

- Mikäli on mahdollista tulkita lakia siten, että taiteilijoiden työtilat eivät ole laissa tarkoitettuja asuntoja silloin kun taiteilija ei käytä työskentelynsä asuntoaan, vaan samassa osoitteessa sijaitsevaa erikseen vuokrasopimuksessa tai asunnon suunnitelmissa ja pohjapiirroksissa eriteltyä tilaa, valtiovarainministeriö antaa verohallinnolle tämän mukaisen soveltamisohjeen.
- Jotta taiteilijoilla jatkossa toteutuisi muihin työntekijäryhmiin nähden yhdenvertaisesti oikeus vähentää verotuksessa tulonhankkimisensa kulua, olisi selkeintä selkiyttää lakia esimerkiksi siten, että 31 §:n 9 momenttiin lisätään poikkeussääntö seuraavasti:

“1 momentin 4 kohtaa sovelletaan edelleen, kun kyseessä on ainoastaan kyseiseen tulonhankkimistoimintaan käytettävissä oleva työskentelytila”.

Tällaista käytettävyyden rajausta voitaisiin arvioida esimerkiksi työtilan tosiasiallisella rakenteella, varustelulla tai työtilan vuokrasopimuksella. Tämä muotoilu sulkisi pois esimerkiksi pihapiirissä olevat asumiskelvottomat, mutta kuitenkin varastona käytettävät rakennukset.

Asian korjaamisella on kiire, sillä verovuosi on jo käynnissä ja kuluvan vuoden veropäätökset kaatavat taiteilijoiden talouden, mikäli muutosta lakiin tai sen tulkintaan taiteilijoiden osalta ei tule pian. Taiteilijoiden tulisi voida tehdä ratkaisuja asuntojensa ja työtilojensa suhteen pian. On kuitenkin täysin epätarkoituksenmukaista, että taiteilijoiden

työskentelyä varten rakennetut kiinteistöt jäävät vaille vuokralaisia, joiden työtä niillä on ollut tarkoitus mahdollistaa. Tällä puututaan jo omaisuuden suojaan. Näin nopeaan muutokseen omistuksen kannattavuudessa ei ole ollut mahdollista varautua.

LIITE: Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiön selvitys ateljeeasunnoista

Allekirjoittajat

Helsingin Ateljeetalosäätiö sr

Kiinteistöyhtiö Ars Longa Oy

Lahden Taiteilijatalosäätiö

MUU ry

Suomen Kuvanveistäjäliitto

Suomen Kuvataidejärjestöjen Liitto

Suomen Taidegraafikot

Suomen Taidegraafikot

Suomen Taiteilijaseura ry

Suomen Taiteilijaseuran Ateljeesäätiö

Tampereen Taiteilijaseura ry

Valokuvataiteilijoiden liitto